

Lausunto

02.01.2025

Asia: VN/34275/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta oikeusavun palkkioperusteista annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Asianajotoimistojen kulut ovat kuluneen kymmenen vuoden aikana kasvaneet yleisen kustannustason nousun kanssa samaan tahtiin ja inflaatio on vaikuttanut yksityisiä asianajopalveluja tarjoaviin toimijoihin siinä missä kaikkiin muihinkin. Asianajajaliitto on arvioinut kohtuullisen palkkion määrää useampaan eri otteeseen ja päätynyt nyt käynnistyneen uudistuksen yhteydessä esittämään oikeusapupalkkion nostamista kustannustason nousu huomioiden 175,00 euroon tunnilta. Lausunnon kohteena olevan luonnoksen mukainen korotus jää kauas tästä. Asetuksen pikainen tarkastaminen on toki perusteltua, mutta mikäli oikeusapupalkkiot säilytetään edelleen tasolla, joka on liiketaloudellisesti kannattamaton, ajautuu tilanne väijäämättä siihen, että julkisin varoin kustannettavien oikeusprosessien hoitaminen jää ennen pitkää yksinomaa oikeusaputoimistojen varaan.

Julkiset oikeusavustajat hoitavat nykyisellään vain murto-osan esimerkiksi rikosoikeusapuasioista ja oikeusaputoimistojen henkilöstöresurssit ovat jo tällaisenaan valmiiksi ylikuormittuneet. On selvää, etteivät oikeusaputoimistot kykene kasvavaan tarpeeseen ja rikosprosesseissa vaadittaviin toimintavalmiuksiin nykyisellä resurssoinnilla edes tyydyttävällä tavalla vastaamaan ja juttumäärien kasvu edellyttäisi paitsi oikeusaputoimistojen henkilötyövuosien määrän merkittävää lisäämistä myös sitä kautta syntyvien toimitila- ja muiden tarpeiden täyttämistä. Ammattitaitoisen henkilöstön rekrytoinnissa oikeusaputoimistoihin on lisäksi omat haasteensa. Kyseisten uudistusten toteuttaminen tuskin onnistuisi riittävän joutuisasti ja viimeisten kahden kuukauden aikana käydyt julkiset keskustelut ovat nostaneet oikeudenhoidossa kyteneen ongelman siinä määrin näkyväksi, etteikö nykyisen palkkiotason säilyttämisen voitaisi jatkossa arvioida vaarantavan perustuslaissa turvattujen oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin takeita. Lienee selvää, että yksityisten avustajien siirtyminen entistä laajemmin paremmin palkattujen toimeksiantojen hoitamiseen halvaannuttaisi jo valmiiksi takkuavan oikeusjärjestelmän toimintaedellytykset kokonaan.

Tasokkaiden oikeuspalveluiden säilyttämisellä ja oikeudenhoidon toimintaedellytysten turvaamisella tulee joka tapauksessa olemaan hintalappu, joka on merkittävästi suurempi, kuin nyt ehdotettu 5,9 miljoonaa euroa. Asetusta muutettaessa ei tulisi sivuuttaa kohtuuttoman alhaiseen palkkiotasoon liittyviä riskejä ja tiedostaa se, että huomattavasti kalliimmat ja rakenteellisestikin vaikeasti toteutettavissa olevat muutokset on vältettävissä pelkästään sillä, että yksityisille avustajille maksettavien palkkioiden taso nostetaan vastaamaan yleisen kustannustason nousua.

Johanna Taurén

Asianajaja, varatuomari

Turku

Leena Toivonen

Asianajaja, varatuomari

Turku

Taurén Johanna
Asianajotoimisto Leena Toivonen Oy